

Sygn. akt VI U 2674/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk
Protokolant:	st. sekr. sądowy Joanna Wilczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 lipca 2013 r. w S.

sprawy E. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość świadczenia

na skutek odwołania E. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 26 kwietnia 2012 roku nr (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VI U 2674/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 kwietnia 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 2 marca 2012 roku, przyznał E. G. prawo do emerytury o symbolu „E1” w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Do ustalenia wysokości emerytury w części socjalnej przyjęto kwotę bazową obowiązującą od 1 marca 2012 roku tj. 2 974,69 zł, natomiast do obliczenia składnika emerytury przysługującego za okresy składowe i nieskładowe – podstawę wymiaru wcześniej przyznanej emerytury w wysokości uwzględniającej waloryzację od 1 marca 2012 roku tj. 3510,36 zł.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony podniósł, że organ rentowy błędnie wyliczył wysokość emerytury, zaniżając ją o ok 51,72 zł. Ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez właściwe obliczenie należnego do wypłaty świadczenia, które – w jego ocenie - winno wynosić 2129,64 zł. Jednocześnie ubezpieczony wniósł o zmianę decyzji z dnia 23 marca 2012 roku poprzez usunięcie błędów matematycznych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości. Organ rentowy wskazał przy tym, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego - kwotę bazową obowiązującą w dacie złożenia wniosku o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy z dnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS przez osobę mającą ustalone prawo do

wcześniejszej emerytury, która podlegała co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, uwzględnia się tylko do obliczenia części socjalnej późnej ustalonej emerytury.

Na rozprawie w dniu 18 lipca 2013 roku ubezpieczony oświadczył, że nie kwestionuje wyliczeń matematycznych organu rentowego, a jedynie samą zasadę przeliczenia emerytury powszechnej przy przeliczeniu emerytury według nowej kwoty bazowej.

Zdaniem E. G. przyjęty przez ZUS system przeliczenia tylko części socjalnej według nowej kwoty bazowej jest niekorzystny. Ubezpieczony ostatecznie nie zaprzeczył, że świadczenia waloryzowano, jednakże jego zdaniem, przeliczenie emerytury według nowej kwoty bazowej tylko co do części socjalnej, pozbawiło go części nabytych już waloryzacji. E. G. wskazał, że gdyby przyjąć, że ZUS prawidłowo zastosował przepisy, to matematyczne wyliczenia wysokości świadczenia są prawidłowe. Ubezpieczony zakwestionował natomiast w przyjętą zasadę, która pozbawiła go części nabytych waloryzacji przez przeliczenie tylko części socjalnej według nowej kwoty bazowej, a części stażowej według innego systemu. Zdaniem ubezpieczonego, najbardziej korzystnym byłoby przeliczenie części socjalnej i stażowej według nowej kwoty bazowej. Przyjęty system przeliczenia tylko części socjalnej według nowej kwoty bazowej a części stażowej według innych zasad jest niekorzystny.

Jednocześnie ubezpieczony podał, że przedmiotem jego odwołania nie był dodatek rolny.

Sąd ustalił, co następuje:

Decyzją z dnia 21 maja 2009 roku organ rentowy przyznał ubezpieczonemu od dnia 1 marca 2009 roku emeryturę w wieku obniżonym w związku ze spełnieniem przesłanki ponad 35-letniego stażu pracy, wynikającej z art. 29 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (wvpw) wyniósł 121,11%. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wvpw 121,11% przez kwotę bazową 2578,26 zł wyniosła 3122,53 zł. Wysokość świadczenia wyliczono na kwotę 2097,71 zł (2058,89+38,82).

Dowód :

- decyzja z 21.05.2009 r., k. 87, pl. I akt ZUS

W dniu 2 marca 2012 roku ubezpieczony złożył w organie rentowym zaświadczenie o osiągniętym przychodzie za 2011 rok w celu „naliczenia stażu za II i III kwartał 2011 r.”. jednocześnie ubezpieczony wniósł o przeliczenie świadczenia z uwzględnieniem nowej kwoty bazowej, w związku z upływem 30 miesięcy zatrudnienia po przyznaniu świadczenia emerytalnego.

Dowód :

- wniosek z 2.03.2012 r., k. 259, pl. II akt ZUS

- zaświadczenie z 17.01.2012 r., k. 260, pl. II akt ZUS

Decyzją z dnia 23 marca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał zmiany stażu pracy wnioskodawcy przez doliczenie okresu składkowego od 1 lipca 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku.

Dowód :

- decyzja z 23.03.2012 r., k. 263, pl. II akt ZUS

Decyzją z dnia 26 kwietnia 2012 roku organ rentowy przyznał ubezpieczonemu emeryturę („E1”) w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, od dnia 1 marca 2012 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto dotychczasową podstawę jej wymiaru. Wvpw wyniósł 122,61%.

Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wwpw 122,61% przez kwotę bazową 2578,26 zł wyniosła 3161,20 zł. A wysokość świadczenia brutto wyliczono na kwotę 2508 złotych.

Dowód :

- decyzja z 26.04.2012 r., k. 271, pl. II akt ZUS

Postanowieniem z dnia 13 czerwca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych z urzędu sportował oczywistą pomyłkę w decyzji z dnia 23 marca 2012 roku w części III dotyczącej obliczenia wysokości emerytury – renty poprzez zastosowanie do wyliczenia zwiększenia z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie rolne za 23 kwartałów kwoty najniższej emerytury obowiązującej na dzień 29 lutego 2012 roku, tj. 728,18 zł zamiast kwoty 799,18 zł co spowodowało błędne obliczenie zwiększenia z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie rolne i tym samym mylnie wyliczenie całego świadczenia. Organ zaznaczył przy tym, iż pomimo zaistniałego błędu, emerytura faktycznie wypłacana była w prawidłowej wysokości.

Dowód :

- postanowienie z 13.06.2012 r., k. 278, pl. II akt ZUS

Decyzjami z dnia 14 grudnia 2010 roku, 10 lutego 2011 roku, 21 kwietnia 2011 roku, 9 września 2011 roku, 23 marca 2012 roku oraz 14 maja 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przeliczał wysokość emerytury ubezpieczonego, uwzględniając w wymiarze świadczenia kolejne okresy zatrudnienia E. G.. Decyzjami z dnia 15 marca 2010 r. świadczenie również waloryzowano corocznie łącznie z ostatnią waloryzacją kwotową.

Dowód:

- decyzja z 14.12.2010 r., k. 169, pl. II akt ZUS

- decyzja z 10.02.2011 r., k. 224, pl. II akt ZUS

- decyzja z 21.04.2011 r., k. 230, pl. II akt ZUS

- decyzja z 9.09.2011 r., k. 252, pl. II akt ZUS

- decyzja z 23.03.2012 r., k. 263, pl. II akt ZUS

- decyzja z 14.05.2012 r., k. 276, pl. II akt ZUS

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego okazało się nieuzasadnione.

W analizowanym postępowaniu istotą sporu w było żądanie przeliczenia wysokości emerytury ubezpieczonego z uwzględnieniem nowej kwoty bazowej także w części stażowej. Stan faktyczny będący podstawą poniższych rozważań nie budził wątpliwości żadnej ze stron, w szczególności niespornym było przyznanie ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury decyzją z dnia 21 maja 2009 roku, jak również okres składkowy i nieskładkowy przypadający po tej dacie. Istotą prowadzonego postępowania było natomiast rozważenie, czy w takich okolicznościach organ rentowy winien przeliczyć wysokość emerytury E. G. zgodnie z jego żądaniem.

Analizę trafności decyzji organu rentowego rozpocząć należy od przytoczenia treści przepisów ustawy emerytalno - rentowej traktujących o okolicznościach spornych w rozpoznawanej sprawie.

Wysokość emerytury zależy od dwóch elementów: części stałej (socjalnej) świadczenia tj. 24 % kwoty bazowej oraz części indywidualnej, zależnej od lat okresów ubezpieczenia (składkowych i nieskładkowych) i dochodów z określonego okresu ubezpieczenia (podstawa wymiaru). Każdy z tych elementów ustalany jest samoistnie, na

określonych przepisami zasadach. Zasady obowiązujące przy ustalaniu jednego z tych elementów nie mogą być przenoszone do ustalania innego elementu.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 podstawę wymiaru emerytury do osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy stanowi:

1. podstawa wymiaru renty – w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty, z zastrzeżeniem art. 15 ust. 5, albo
2. podstawa wymiaru ustalona na nowo w myśl art. 15.

Stosownie natomiast do ust. 2 art. 21, przepis ust. 1 pkt 1 art. 21 stosuje się przy ustalaniu podstawy wymiaru:

1. emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury,
2. renty z tytułu niezdolności do pracy dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do tej renty albo do emerytury.

Jak wynika z powyższego, zasadą jest przyjęcie podstawy wymiaru poprzedniego świadczenia. Mechanizm ten jest obligatoryjny przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury. Nie można przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury dla osoby, która miała już ustalone takie prawo, ustalić wysokości podstawy wymiaru emerytury na nowo (w przeciwieństwie do przejścia z renty na emeryturę). W takim przypadku podstawę wymiaru emerytury po osiągnięciu wieku emerytalnego stanowi podstawa wymiaru emerytury w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do emerytury (art. 21 ust. 2 pkt 1 w związku z ust. 1 pkt 1). Z przytoczonych uregulowań wynika, że stanowiąca element ustalenia podstawy wymiaru emerytury kwota bazowa jest kwotą obowiązującą w czasie ustalenia prawa do emerytury wcześniej przyznanej. Kwestia zastosowania określonej kwoty bazowej przy obliczaniu wysokości emerytury została natomiast uregulowana w przepisie art. 53 ustawy. Zgodnie z ust. 3 i 4 tego przepisu emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury. Dodany od dnia 1 lipca 2004 roku do art. 53 ustęp 3 stanowi, iż przy obliczaniu emerytury, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru ustalonej dawnej renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury – stosuje się kwotę bazową ostatnio (tj. pierwotnie) przyjętą do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie świadczenie podwyższa się, przy uwzględnieniu wszystkich terminów waloryzacji, do dnia nabycia prawa do emerytury. W ustępie 4 powyższego przepisu wskazano, że powyższego przepisu nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Inaczej rzecz ujmując, w przypadku przepracowania 30 miesięcy po nabyciu uprawnień do świadczenia, przy obliczaniu emerytury, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru ustalonej dawnej emerytury, przyjmuje się aktualną kwotę bazową ale tylko do wyliczenia części socjalnej.

Kwestia przeliczenia emerytury przy zastosowaniu nowej kwoty bazowej tylko do części socjalnej świadczenia była przedmiotem kontrowersji także na szczeblu Sądu Najwyższego, jednakże od 2009 roku orzecznictwo w tej materii zostało ujednoczone w związku podjętą w składzie 7 sędziów, w dniu 10 września 2009 roku uchwałą Sądu Najwyższego (sygn. akt I UZP 6/09), zgodnie z którą kwotę bazową obowiązującą w dacie złożenia wniosku o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) przez osobę mającą ustalone prawo do wcześniejszej emerytury, która podlegała co najmniej trzydziści miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, uwzględnia się tylko do obliczenia części socjalnej później ustalonej emerytury (art. 53 ust. 1 pkt 1 i ust. 4 tej ustawy).

Problematyki tej dotyczył wyrok również późniejszy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 roku, II UK 397/09. Sąd Najwyższy wskazał w nim, iż ustalając wzajemną relację art. 53 do art. 21 ustawy emerytalnej, stwierdzić należy, iż struktura art. 53 wskazuje, że w ust. 1 i 2 stanowi on ogólną zasadę obliczania wysokości świadczenia, nie zajmując się sposobem ustalania podstawy jego wymiaru, albowiem, ten uregulowany jest artykułami od 15 do 23 ustawy. Z kolei ust. 3 i ust. 4 art. 53 odnoszą się do sytuacji szczególnej, która została opisana w art. 21 ustawy emerytalnej, tzn. dotyczą obliczania wysokości emerytury, której podstawę wymiaru stanowi:

- 1)
 - 1) podstawa wymiaru pobieranej przez ubezpieczonego renty (w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty), albo
 - 2) podstawa wymiaru emerytury, do której wcześniej ubezpieczony miał ustalone prawo (w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do emerytury)

Wówczas zasady obliczania świadczenia ulegają istotnej zmianie. Jeśli zatem wnioskodawca pobierał wcześniejszą emeryturę, to podstawa wymiaru emerytury nabywanej na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej obliczana jest zgodnie z jej art. 21 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 21 ust. 1 pkt 1. Powyższe prowadzi do wniosku, że art. 53 ust. 3 i 4 dotyczą wyłącznie części zasad obliczania tzw. części socjalnej. Jak wskazał Sąd Najwyższy, również sformułowanie, że „emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 i ust. 2 oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru” prowadzi do podobnego wniosku. W części stażowej czynności rachunkowych się bowiem nie dokonuje, albowiem tę stanowią odpowiednie do posiadanych okresów składkowych i nieskładkowych procenty zwaloryzowanej podstawy wymiaru wcześniejszej emerytury.

Konsekwencją uznania, iż przepis art. 53 ust. 3 ustawy emerytalnej odnosi się wyłącznie do obliczenia tzw. części socjalnej emerytury, tj. zastosowania w tym przypadku poprzedniej kwoty bazowej, jest zaś konieczność stwierdzenia, że przepis art. 53 ust. 4 wyłączający stosowanie art. 53 ust. 3 w stosunku do tych ubezpieczonych, którzy po nabyciu prawa do renty lub wcześniejszej emerytury podlegali ubezpieczeniu co najmniej przez 30 miesięcy, dotyczący obliczania części socjalnej emerytury od kwoty bazowej obowiązującej w dacie zgłoszenia wniosku o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej, a nie stosowania tejże kwoty bazowej do wyliczenia podstawy wymiaru świadczenia.

W związku ze wskazaną nowelizacją pojawiły się nawet wątpliwości odnośnie do jej zgodności z Konstytucją, rozstrzygnięte przez Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z 24 kwietnia 2006 r., P 9/05 (publ. OTK -A 2006 nr 4, poz. 46), stwierdzającym, że art. 53 ust. 3 i 4 ustawy emerytalnej jest zgodny z art. 2 i art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Fakt, że zróżnicowanie dotyczy tzw. części socjalnej, nie jest tu obojętny z uwagi na jej funkcję. Zważyć bowiem należy, iż 24 % kwoty bazowej ma wpływ na stopę emerytury wskazującą stosunek wysokości emerytury do wysokości podstawy wymiaru. Stopa jest stosunkowo wyższa przy niższych zarobkach, bo w wyliczeniu podwyższa ją część socjalna, przy wyższych zarobkach stopa ta się obniża, bo część socjalna staje się elementem redukującym wysokość emerytury. Tym samym przyjęcie nowej kwoty bazowej w odniesieniu do tej kategorii świadczeniobiorców, którzy po ustaleniu prawa do emerytury nie podlegali ubezpieczeniu przez odpowiedni okres, powodowałoby większy wzrost stopy emerytury bez ich udziału w tworzeniu funduszu ubezpieczeniowego.

Po uzyskaniu prawa do emerytury w obniżonym wieku E. G. kontynuował zatrudnienie przez okres co najmniej 30 miesięcy, a zatem nabył możliwość ustalenia części socjalnej emerytury od kwoty bazowej obowiązującej w dacie przyznawania powszechnej emerytury, przy spełnieniu przesłanek ustawowych tj. osiągnięcia wieku emerytalnego - 65 roku życia oraz złożenia wniosku o emeryturę. Słusznie więc organ rentowy odmówił ustalenia części stażowej z uwzględnieniem nowej kwoty bazowej. Przedstawiona powyżej argumentacja Sądu Okręgowego odnosząca się do tego

żądania znalazła swoje potwierdzenie również w treści cytowanej już uchwały Sądu Najwyższego z 10 września 2009 roku, I UZP 6/09, publ. Biul. SN 2009/9/23. Zgodnie z tą uchwałą, kwotę bazową obowiązującą w dacie złożenia wniosku o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez osobę mającą ustalone prawo do wcześniejszej emerytury, która podlegała co najmniej trzydzieści miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, uwzględnia się tylko do obliczenia części socjalnej później ustalonej emerytury (art. 53 ust. 1 pkt 1 i ust. 4 tej ustawy).

W oparciu o powyższe, Sąd uznał, iż organ rentowy w sposób prawidłowy ustalił wysokość emerytury ubezpieczonego i odmówił zastosowania nowej kwoty bazowej do części stażowej. Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c. oddalił odwołanie E. G., jako bezzasadne.

ZARZĄDZENIE

1. odnotować;
2. odpis wyroku z uzasadnieniem i pouczeniem doręczyć ubezpieczonemu;
3. z apelacją lub za 21 dni.

26 lipca 2013 r.